

Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaama Teated.

Ilmub üks kord kuus Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaama väljaandel.
Toimetuse aadress: Tallinn, Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaam, U. Sadama 2.
Telef. 300-93 ja 300-92.

Nr. 7

20. juuli 1936. a.

Nr. 7

Mõnda piimatööstuste ümbruse, sisemuse ja muudest korrastamise tööd.

Erilist tähelepanu hallitusele.

Nagu ei pea kunagi valmis saama Tallinna linn, ikka on selles kopsimist ja kohendamist, niisama ei pea ka kunagi lõppema korrastamise ja korraldamise tööd piimatööstustes. Ikka ja jälle tuleb seal aegajalt midagi korraldada ja kohendada kui tahame, et meie piimatööstused oleksid alati nõuetavalt korras. See tõsiasi olgu teadmiseks kõigile piimatööstuste juhtivatele tegelastele.

Ja kes meist ei teaks, mis tähendab heaperemehelik hool üksiku majapidamise korrastamisel. Veel rohkem peaks aga see heaperemehelik hool igas asjas ilmnema just sarnaste ühissettevõtete majapidamiste korrastamisel nagu seda on meie ühispiimatööstused. Kõik puudused ja pahed, mida ei soovita näha oma isiklikus majapidamises, olgu ära hoiatud ka ühissetvõtetele kuuluvates majapidamistes. Sest ka ühissetvetes, nagu seda on meie ühistegelised piimatööstused, on igal üksikul liikmel tükike oma isiklikku varandust. Sellepärast on ülesandeks piimaühisuste juhtivatel tegelastel, kes niiöelda on peremeesteks neis ühissetvetes just samuti nagu iga üksik neist on peremeheks oma isiklikus majapidamises, hoolitseda selle eest, et meie piimatööstused oleksid alati kõigiti korras nii väliselt kui ka seesmiselt.

Käesolev 1936 aasta, mis on kuulutatud meie kodude korrastamise ja kaunistamise hoogtööaastaks, olgu ühtlasi ka piimatööstuste kui

laialdaste rahvahulkade ühiskodude, kui nende tähtsamate majandusliste keskuste korrastamise ja kaunistamise hoogtöö-aastaks.

Meie maarahva kultuuriline ja vaimline tase on iseenesest küllaltki kõrge. Omame ülemaaliselt terve rea igasugu kultuurilisi ja vaimlisi keskusi mitmesugu seltsimajade, rahvamajade ja muude näol. Kahjatesedes peame aga konstateerima, et kuni käesoleva ajani ei kuulu veel nimetatud keskuste hulka suuremal hulgal meie ühispiimatööstusi, milline nähe ei ole aga kaugeltki loomulik.

Piimatööstus, kui majanduslik ettevõte, rikkaim kõigist teistest kohapealsetest keskustest, peaks iseenesest pakkuma palju lähedamaid võimalusi enese sellisena korraldamiseks ning ümbruskonna rahva ligi tõmbamiseks, kui seda suudavad teised maa keskused. Tegelikult näeme aga koguni midagi muud. Paljud ühispiimatööstused on nagu üksikud mahajäetud ja luitunud saarekesed keset kõige ilusamat ja kaunimat ning värviküllast loodusmerd. Ei ühtegi puud ega põõsast ei kasva tihti nende ümber, hoone välimus on teinekord isegi eemal-tõukav.

Küllalt on kirjutatud ning räägitud piimatööstuste ümbruse korraldamisest ja kaunistamisest — puude ja põõsaste istutamisest ning puuvilja aedade asutamisest. Ainult üksikutes kohtades on aga senini jõutud tegudeni ning on ka piimatööstusi, kus ümbruse korrastamine on teostatud isegi eeskujulikult. Ainult üksikute piimaühisuste tegelastele on saanud selgeks selle töö suur tähtsus. Suurem hulk aga on senini jäänud külmaks ja vastuvõtmatuks neile ilusatele üritustele. Ja kui küsida, mis on selle põhjuseks, siis igal tingimusel mitte rahalised raskused kulutuste näol, vaid ükskõikne hoolimatus nagu kunagi vööra asja vastu.

Sarnane vaade on aga täiesti ekslik ning peab vastuvaidlematult andma aset seisukorra õieti hindamisele ning sellest õieti arusaamisele. Eriti peab sarnast iganenud vaadet aitama kaotada just käesolev aasta, mis on mõeldud niihästi iga üksiku kodaniku isikliku kodu kui ka ühiskodude korrastamise ja kaunistamise aastaks.

Teadku seda, et ühispiimatööstus kui keskus, kui ühiskodu, mille ümber on koondunud põlluharija rahva laialdased ringkonnad, mille edurikkast tegevusest oleneb ümbruskonna rahva majanduslik jõukus, peab olema ühtlasi ka selle ümbruskonna kultuuriliseks keskuseks. Piimatööstus peab aitama tõsta ümbruskonna üldist kultuurilist taset, olles eeskujuks ümbruskonna rahvale, mis omakorda on suureks kasuks piimatööstuse edurikkale tegevusele. Ainult kõrge kultuurilise tasemega piimatööstuslikus ettevõttes on võimalik valmistada kõrge kvaliteediga piimasaadusi.

Võtku siis kõik piimaühisuste juhtivad tegelased enestele kohuseks hoolt kanda ning valvata selle järele, et nende juhtimisel olevad laialdaste hulkade põlluharija rahva ühiskodud ei oleks mitte halvemas seisukorras kui seda on kõik teised kodud. Muidu võib aegade jooksul kujuneda olukord sarnaseks, et tuleb anda tegevuseta oleku pärast ükskord ka vastust järeltulevatele põlvedele ning ei ole kahtlust, et sel puhul nende tegelaste arvel kuuldavale pääseb vägagi palju kibedust ja etteheiteid.

Edasi kui vaadelda piimatööstuste ruumide sisemist korrastamist ning nende korrashoidu kui ka riistade ja masinate korrashoidu, siis ka selles osas jääb nii mõndagi soovida.

Meie kindlakujuliselt väljakujunenud piimanduslikul tegevusel on juba üle kümnekonna tegevusaasta seljataga. Sellega ühenduses on kasvanud meil ka terve rida piimaühisuste juhtivaid tegelasi, kes ei võiks olla enam ebateadlikud kõigis neis nõuetes, mis on ülesseatud väljaveosaadusi valmistajate piimatööstuste suhtes. Ometi leiame aga ühes ja teises piimatööstuses puudusi, mis ei tohiks neis kunagi aset leida, mis peaksid kõrvaldatama niioelda veel ennem, kui nad üldse saavad tekkida. Tihtilugu aga leiame revideerimise aktides puudusi, mis korduvate nõudmiste peale vaatamata, on ikkagi kõrvaldamata ja mõnikord ei kõrvaldata neid muidu kui tuleb sarnaselt piimatööstuselt võtta väljaveosaaduste valmistamise luba. Tähendab, tuleb tarvitada kõige karmemaid abinõusid selleks, et piimatööstustes valitseks mitte midagi rohkem kui ainult nõuetav puhtus ja kord.

Mõeldagu ainult hetkeks sellele, kui häbistav see on. Kui vastutustundeta on sarnane teguviis oma valijate suhtes, kes on usaldanud suured varandused — oma suure majandusliku ettevõtte juhtimise ja korraldamise selleks eriti valitud meeste kätte.

Teame kõik väga hästi kui suuri pingutusi, kui suurt võitlust oleme kulutanud ja kulutama praegu selleks, et eesti või oleks maailma võiturgudel tuntud ja tunnustatud kaup. Mispärast see nii tarvilik on, see peaks ilma seletamatagi kõigile piimandusala tegelastele olema rohkem kui selge. Sealjuures aga unustame sootuks, et ülesseatud sihile jõuame kiiremini vaid ainult siis, kui kõik eeltingimused saavad selleks nõuetavalt korraldatud.

Piimatööstused — niihästi meiereid kui ka koorejaamad, on koh-tadeks, kus valmistatavatesse väljaveosaadustesse istutatakse juba algus-est peale kõik need omadused, missugustes tingimustes nimetatud saadused valmistatakse. Pea eranditult on iga üksik või juures esinev viga seoses selles piimatööstuses valitseva olukorraga, seal leiduvate puudustega. Sellest on nii palju kirjutatud, veel rohkem räägitud, kuid ikkagi esineb juhuseid, kus piimatööstuse revideerimise aktis on loetle-

tud terve rida mitmesuguseid puudusi, sama piimatalituse võis kontrollimisel esinevad aga ikka ja jälle väga mitmesugused vead.

Oleks vist tõesti juba aeg, et piimaühisuste juhtivad tegelased, ilma karmikätttarvitamata, ise omal algatusel osutaksid suuremat hoolt piimatööstustest ruumide, sisseseade kuika kõigemuu olukorra vajalikuks ning õigeaegseks korraldamiseks. Sest kellele muule neist korraldustest kahju tekib kui kõigepealt iseendile — oma rahvale ja oma riigile.

Aastate jooksul ei ole kõigis piimatööstustes jõutud veel nii kaugemale, et igal aastal vähemalt kaks korda, tähendab kevadel ja sügisel, kõik piimatööstuste ruumid saaksid värskelt kustutatud lubjaga korralikult valgendatud. Ometi on aga see nõue püstitatud täiesti põhjendatult. Mitte ainult selleks ei ole kaks korda ruumide lupjamine vajalik, et silmale oleks nägusam puhas ja valge ruum, ei vaid lupjamil on siin desinfitseeriv tähtsus, tähendab et hävitada ajajooksul ruumidesse tekkinud igasugu silmale nägematu kahjureid — pisilasi. Tihtigi loeme revideerimise aktidest, et piimatööstuse ruumid on lupjamata, selle tõttu ruumes levib hallitus.

Millist kahju aga üksikutele piimaühisustele on tekkinud hallituse tõttu, siis vähemalt need, kes seda oma naha peal on kord tunda saanud, ei peaks piirduma enam ruumide kahe korra lupjamisega aastas, vaid isegi palju rohkem kordi peaksid nad seda tegema. Kuid hallituse tekkimine on võimalik igas piimatööstuses, kus aga vähegi selleks võimalust antakse, kus õigel ajal ja tarvilisel määral ei võeta ette ruumide lupjamine ja puhastamine ning ka muid ettevaatuse abinõusid. Hallitus on üks suuremaid vaenlasi piimatööstuslikus tegevuses ning need kahjud, mis selle läbi igal aastal tekivad, peaksid küll kohustama piimaühisuste juhtivaid tegelasi võtma tarvitusele kõik abinõud selle õigeaegseks ärahoidmiseks. Nagu teada, on hallituse tekkimine suuremal määral hooajaline nähe ning kõige rohkem leiame seda sügise poole suvet — junli, augusti ja septembri kuudel. Üksikutel juhtudel esineb hallitus ka teistel aegadel. Nii esines käesoleval aastal ühe piimatalituse võipakistel hallitus juba juunis. Sellepärast on õige, et tuleb alati olla valvel ning kõik ettevaatuse abinõud juba siis võtta tarvitusele kui veel midagi kahtlast pole kusagil märgata. Hilinemine toob juba paratamatult kaasa mõnesuguse kahju.

Oleme liginemas hallituseohtlikule ajajärgule, mida tuleb tõsiselt silmas pidada. Piimatööstuse juhtivad tegelased, teie hool ja mure on oma tööstustes võtta ette piinlik kontroll kõigis neis kohtades, kus vähegi võiks kahtlustada hallituse tekkimist.

Kõigepealt ei oleks ülearune, kui kõik ruu-

mid saaksid veel kord korralikult lubjaga valgendatud, lisades lubjale juurde ka vasevitrioli (sinine silmakivi) lahu, mis aitab hallituse idusid suuremal määral hävitada. Erilise järelevalve alla tuleb võtta muidugi või hoiuruum, mille lupjamine vasevitrioli lisandusega ilmtingimata tuleb teostada. Võitünnide alla asetatud puust restid korralikult sooda veega pesta ning lubjata ja seda teha võrdlemisi sagedasti. Või hoiuruumi põrandale tünnide alla riputada kuiva lupja ning seda tarviliselt uuendada, et vähendada niiskust ruumis. Kõik ukсед ja ukse piidad ning akna raamid, kui need on korralikult värvitud, tulevad pesta; vastasel korral aga, tähendab kui need on kas sootuks värvimata ehk värv juba kulu nud, tuleks need korralikult valgeks värvida.

Kus ruumide laed on puust ning värvitud, seal tuleksid need kas pesta ja puhastada kui need on alles hiljuti värvitud, teisel juhul aga tuleksid need uuesti värvida.

Järgnevalt tuleb võtta tähelepanelikult vaatluse alla võitünni materjali, pergamendi ning soola hoiuruumid. Siin peame kahjatsusega jällegi nime tama, et selles osas on üldiselt olukord kaunis halb. Paljudes piimatööstustes ei ole selleks otstarbeks üldse eriruumi olemas, vaid materjalide hoidmine toimub igasugustes juhuslikkudes ruumides ja paikades. Küll trepikodades, katlakambrites, puukuurides, pööningutel jne. Eraldi selleks otstarbeks ehitatud korralikke ruume leiame ainult vähes tes piimatööstustes. Siit järeldades patustatakse meil selles osas kau nis tublisti ja nagu näitavad eelmiste aastate kogemused, on pakkema terjalide hoiukohad paljudel kordadel põhjustanud hallituse tekkimist. Aeg on selleks liiga lühikene, et igalpool saaks veel käesoleval aastal enne hallituse hooaja liginemist, võtta ette korraliku eri pakkematerjali ruumi ehitamine, iseenesest mõistetavalt peaksid vastavad ruumid mui dugi kõikidel piimatööstustel olema. Seda suurema hoolega tuleb aga asuda olemasolevate materjalide hoiukohtade korraldamisele ja puhas tamisele.

Ei saa pidada õigeks, kui tünnimaterjal vedeleb kas pööningul liiva peal maas, ehk kusagil niiskes ruumis põrandal, samuti ei ole õige, kui tünni vitsad vedelevad kusagil puukuuris hallitanud puudega sega mini. Korraldav käsi peab siin asuma ajaviitmatult asja õieti korraldama, kus see tarvilik on ning looma olukorra, mis oleks kooskõlas kontrolli määruse nõuetega. Piimatööstuste juhatajad — meierid, kes käesoleval ajal kõik on vastava kutsega varustatud, ühesõnaga tunnustatud tööjõud omal alal, peaksid selles osas üles näitama küll senisest rohkemal määral hool sust ning ettevõtlikkust; sest vaevalt neil algatust sel leks maksaks ootama jääda juhatuse liikmetelt. Küllalt piinlikkust peaks valmistama meieritele ka see, kui revideerija on sunnitud juhtima nende tähelepanu sarnaselt lubamatutele asjaoludele.

Nii siis tuleb eriti hoolsalt silmas pidada võitünni lauad, vitsad, pergamentpaber ja sool. Otse mõtlematu tegu on, kui meier tarvitab või soolamiseks soola, mis seisab täiesti hallitanud vanas võitünnis, ehk jälle hoiab või hoiuruumis mõnesuguseid tünnikesi, mis on seest ja pealt üleni kaetud hallitusega. Ometi on need nähted tegelikust elust.

Igasuguse vähegi kahtluse korral parem jätta sarnane materjal kasutamata, enne kui lahtiste silmadega üllatustele vastu minna. Enne või kodust ärasaatmist tingimata iga tünn ümbert järele vaadata, kas sellel pole märgata hallituse täpikesi, mis teinekord võivad olla veel õige pisikesed, kuid hallituse kiire arenemise tõttu, kontrollimisel juba selgesti on nähtavad. Väiksemagi kahtluse korral sarnast võid mitte saata kontrolli.

Möödunud aastal ilmnes, et ka külmavee reservuaarid põhjustasid hallituse tekkimist. Teatavasti on reservuaarid asetatud paljudel juhtudel kaunis raskesti juurde pääsevatesse kohtadesse, sellepärast siis ka juhtub nii, et need nagu unnevad sootuks. Puhastamist teostatakse õige harva ja siis ükskord olakse üllatuse ees. Reservuaaride puust kaaned on hallitanud ning sealt otse külvatakse hallituse idud vette ning sealt edasi juba võisse. Juhtudel, kus hallitus esineb otse võis, on enam kui kindel, et see on juba või tegemisel võisse sattunud ja kui ruumid ning kõik muu on hallituse vabad, siis on see sündinud kindlasti vee kaudu. On ka juhu-seid, kus reservuaar seisab lahtises ruumis ilma kaaneta ning ruum ise on üleni kaetud hallitusega. Noh mõelge siis, milline ime peaks olema, kui selles reservuaaris vesi jääks hallituse idudest infitseerimata.

Järelikult — kõikides piimatööstustes võtta külmavee reservuaarid ning nende kaaned uurimisele, ettevaatuse mõttes reservuaarid puhastada ning kaaned värvida. Kus ruum hallitanud, seal see puhastada ja lubjata ning hoolet kanda, et reservuaaril oleks tingimata korralik kaan peal.

Tuleb võtta teadmiseks ja pidada meeles, et hallituse ilmnemisel mõne piimatööstuse võis ehk võipakistel, selle piimatööstuse võid kontrollimisele ei võeta ning väljaveoks ei lubata enne kui kõik vähegi kahtlustäratavad puudused kohapeal on kõrvaldatud ja see võib kesta teinekord paar-kolm nädalat. Millist kahju piimatööstusele sellega tekib on enam kui selge, sest võid on võimalik selle aja jooksul realiseerida ainult siseturul ja seda palju madalama hinnaga. Palju suuremat kahju saame aga veel siis kui sarnaselt hallitanud või on sattunud välis-turule. Sellepärast siis eesti või hea nime pärast kõik piimatööstuste tegelased, esmajoones muidugi meierid, hoolega tööle, hallituse hooaeg läheneb.

On veel mõningaid asjaolusid, millele siinkohal tahaksin juhtida tähelepanu. Käesoleval suvel mõnelgi korral on tulnud ette juhuseid,

kus või kas piimatööstusest raudteejaama või jälle autoga otse Tallinna külhonesse vedamisel on niivõrd rikutud, et see on tulnud jätta siseturgu. Võitünnide laudade ja kaante vahelt on niivõrd palju tolmu ja mustust sisse tunginud, et pergament täiesti määrdinud, nii et sarnast võid enam kuidagi ei saa väljaveoks lubada. Need nähted on täiesti lubamatud ja tuleb hoolt kanda, et või vedamisel mingil tingimisel ei saaks rikutud.

Kõigepealt muidugi tulevad võitünnid kokku panna võimalikult tihedalt, et ei jääks suuri vahesid laudade vahele. Vedamisel ei või vankrites tarvitada mustunud ja tolmunud peenikest heina prahti, vaid selleks tulevad võtta puhtad õled. Igal tingimisel peavad võitünnid hästi kaetud olema presendiga, et kaitsta niihästi tolmu, vihma kui ka põletava päikese kiirte eest. Autodega vedamisel ei või võitünni asetada segamini muu kaubaga, mitte mingil tingimisel aga sarnase kaubaga, mis määrib, nagu määrded, õlid jne. ning samutigi tulevad võitünnid korralikult katta presendiga, sest ka autoga vedamisel võivad võitünnid tolmutada. On ette tulnud juhuseid, kus võitünnid on nii tolmunud autos, et näevad välja nagu jahu kotid. Ühe sõnaga tuleb võtta revideerimisele või vedu ning tarviduse korral võtta ette selles parandusi.

Ei saa jätta nimetamata ka neid piimatööstusi, kus suviseks töötamiseks puudub jää. Juba üldiselt on meil suvel soojal ajal koore jahutamise võimalused nõrgavõitu, kui veel puudub ka jää, siis ei tea tõesti, kuidas saadakse töötada. Tagajärjed on siin ka selgesti nähtavad, sest õieti palju esineb just käesoleva aasta juunis suure vee protsendiga võid, tähendab üle 16% vett võis. Ei ole võimalik tarviliselt koort jahutada, võiks löömine toimub liiga kõrge temperatuuri juures ja ongi käes üle 16% vett võis. Kahjud, mis selle tagajärjel tekivad, on kaugelt suuremad kui seda tuleks maksuma talvel jää soetamine. Jahutamise küsimus on meie piimatööstustes senini veel võrdlemisi söötis ala ning nõuab enne veel palju aega kui suudame seda tarviliselt korraldada. Peaaegu kõikides piimatööstustes või hoiuruumid on välise ilmastiku temperatuuriga, puuduvad jahutamise võimalused ja kus sedagi oleks jää abil võimalik teostada, seal jälle ruum iseenesest ei pea külma, tähendab on isoleerimata. Kui senini oleme küll sarnaselt kuidagi läbi tulnud, siis juba lähemas tulevikus peame paratamatult hakkama mõtlema korralikkude või hoiuruumide soetamisele, ühe sõnaga jahutamise küsimus kerkib paratamatult päevakorra. Kuid jääd tuleb igal tingimisel talvel tagavaraks soetada. Nõuame jää soetamist isegi karjapidajatelt piima jahutamiseks ja kujutage ette, piimatööstuses eneses aga jää puudub.

Eksimisi tuleb ette ka piima kvaliteedi proovide tegemisel kui ka kvaliteedi maksu teostamisel. Paljud piimatööstused on omavoliliselt

loobunud puhtuse (vati) proovide tegemisest ehk teevad seda juhuslikult. Määrus näeb ette aga, et ka puhtuse proove tuleb teha iga piimatooja piimast iga kuu vähemalt kaks korda samuti kui reduktaasi proove. Ärgu unustatagu, et puhtuse proovidel on küllaltki suur mõju ja eriti just kasvataju mõju piimatoojatele. Puhtuse proovidega on meieril palju lihtsam piimatoojale ära seletada halva piima hädaohtu, kui seda on reduktaasi proovidega, kuna vatil on mustus otse silmaga nähtav. Kui tahame intensiivselt kaasa aidata piima kvaliteedi parandamisele, siis tuleb tingimata teha nõuetavalt ka puhtuse (vati) proove. Reduktaasi proove tuleb vastuvaidlematult teha kaks korda kuus, sest nende proovide alusel toimub kvaliteedi maks. Ja neid piimatööstusi, kus kvaliteedi maksu senini veel ei teostata, ei tohiks küll üldse enam leiduda. Ometi aga vilksatavad revideerimise aktides märkused, et kvaliteedi maksu mõnes piimatööstuses ei teostata. Kõik sarnased piimatööstused on ära teeninud karistuse kõige pealt naaberpiimatööstuste poolt, kuid peale selle on sunnitud neid hakkama karistama ka Kontrolljaam.

Kokkuvõttes olgu veelkord rõhutatud, et kõik nõudmised ja korraldused, mis esitatakse Kontrolljaama poolt, peavad alati leidma häätahtlikku vastuvõtmist ning nõuetavalt täitmist. Ülearuseid ega asjatuid korraldusi kunagi ei tehta. Seda tuleb juba piimatööstuste tegelastel enestele sisse kasvatada ja mitte puigelda kõrvale ega venitada tarviliste tööde ettevõtmisega.

Kontrolljaam on alati häätahtlikult püüdnud kaasa aidata piimatööstuste üldise olukorra paranemisele ja seda just piimatööstuste eneste huvides. On alati õigeaegselt informeeritud piimatööstusi niihästi eri turgude nõuete suhtes kui ka kõigis muus küsimusis, samuti ka igaaastaselt läheneva hallituse hädaohu suhtes. Kui väikerahvas, ei saa meie muidu sammu pidada suurrahvaste ega suurriikidega, kui peame oma elu korraldamisel igal alal kui üks mees ühise asja eest väljas olema. Kas oleks üldse mõeldav, et eesti või maailma turgudel esineb kõrvuti taani võiga peaaegu ühel ja samal kvaliteedi tasemel, kui meie oma piimanduslikus tegevuses ei peaks eriliselt silmas kõiki neid tegureid, mis mõjutavad või kvaliteeti kui ka tarvitajaskonna väljakujunenud nõudmisi. Ainult eestlasele omase visadusega oleme nii kaugele jõudnud, kuid peame teadma, et meil tuleb saavutada oma piimanduslikus tegevuses veelgi palju hiilgavamaid tagajärgi. Seda saame aga loomulikult ainult siis, kui moodustame

ühe ühise tugeva rinde nii—korraldustet tegijad
kui ka korraldustet täitjad. Ja sellepärast tööle
meie piimanduse veelgi suuremaks eduks, meie
rahva ning riigi kasuks.

Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaama aruanne.

Juunikuu 1936. a.

	Eksportöörid			Kokku	%
	P. K. „Võlekspor“	E. Seem- nevilja Üh.	Talu- saaduste müügübing		
	A. Võid tunnides				
1. Väljaveoks kõlblikuks tunnistatud . .	32.193,5	—	—	32.193,5	98,7
2. Väljaveoks keelatud . . .	433	—	—	433	1,3
Kokku	32.626,5	—	—	32.626,5	100,0
Väljaveoks lu- batud					
Saksamaale . .	8.729	—	—	8.729	28,7
Inglismaale . .	21.658	—	—	21.658	71,2
Palestiinasse .	40	—	—	40	0,1
Muud müügid .	2	—	—	2	—
Kokku	30.429	—	—	30.429	100,0
	1935. a. juunikuul väljaveoks lubatud 24.048,4 1936. a. rohkem 26,5%				
Väljaveoks lu- batud:					
	B. Juustu (brutto kg)				
Hamburgi . . .	388,0	—	—	388,0	
Marokkosse . .	—	341,0	—	341,0	
Kokku	388,0	341,0	—	729,0	
	C. Piima pulbrit (netto kg)				
Prantsusmaale .	—	—	1.497,0	1.497,0	
Kokku	—	—	1.497,0	1.497,0	

Kontrolljaam.

Võihindamise teated juunikuul 1936. a.

Piimatalituse nimetus	Kontrolliks esitatud tünni	selest pallide järgi tünni					I sorti %	Täiendavad märkused ja või vead
		I sorti		II sorti		Väljav. kõlb- matu tünnat. alla 10 palli		
		13	12-13	11-12	10-11			
Virumaa	3 389,5	404	2 809,5	176	—	—	94,8	
Emumäe	132	20	106	6	—	—	95,5	ebapuhas maitse
Ida-Alutaguse	31	—	31	—	—	—	100	
Iisaku	22	—	22	—	—	—	100	
Jõhvi	357	96	261	—	—	—	100	7 tn. 12 palli vee % 16,2
Kadila	125	—	125	—	—	—	100	
Kadrina ept.	287	—	187	100	—	—	65,2	1 tn., 11 palli — pakki- mise pärast väljaveoks keelatud ebap., õline m., jooneine
Kohala	125	24	101	—	—	—	100	
Kunda	101	30	71	—	—	—	100	
Lækvere	251	49	202	—	—	—	100	
Lüganuse	43	—	40	3	—	—	93,0	seisnud maitse
Mäetaguse	125	58	67	—	—	—	100	
Nadalama	87	—	87	—	—	—	100	
Oonurme	19	—	19	—	—	—	100	
Porkuni	154	19	126	9	—	—	94,2	õline maitse
Põima	103	17	69	17	—	—	83,5	õline maitse
Rakvere	55	—	55	—	—	—	100	9 tn. 12 p. — vee % 16,5
Salla-Tammiku	80	19	55	6	—	—	92,5	ebapuhas maitse
Simuna	117	—	117	—	—	—	100	
Tudulinna	58	—	50	8	—	—	86,2	9 tn., 12 p. — vee % 16,2 ebap. hapu
Vaivara	22	6	12	4	—	—	81,8	seisnud maitse
Varangu	42	—	42	—	—	—	100	
Vihula	494	52	442	—	—	—	100	
Viru-Jakobi	80	14	66	—	—	—	100	
Viru-Nigula	123	—	123	—	—	—	100	tugev sool
Väike-Maarja	356,5	—	333,5	23	—	—	93,5	ebapuhas hapu, ebapuhas maitse
Järvamaa	3 922	614	3 098	191	18	1	94,6	
Albu	185	8	177	—	—	—	100	
Alliku	168	40	128	—	—	—	100	
Ambla	403	121	273	9	—	—	97,8	10 tn., 12 palli vee % 16,2 2 jagu, seisnud maitse
Anna	73	10	54	9	—	—	87,7	õline maitse
Aravete	188	8	180	—	—	—	100	6 tn., 12 palli — pakki- mise tõttu siseturgu
Einmanni	144	5	104	25	10	—	75,7	ebapuhas, metalli ja seisnud maitse
Esna	235	19	216	—	—	—	100	
Jändja ept.	60	8	44	8	—	—	86,7	6 tn., 12 palli—vee % 17,0 seisnud maitse, laht. vesi, kirju seisnud ja õline maitse
Järva-Jaani	394	66	298	30	—	—	92,4	
Kahala	174	82	92	—	—	—	100	
Kihme	138	—	138	—	—	—	100	

Piimatalituse nimetus	Kontrolliks estatud tünnid	sellest pallide järgi tünnid				Väljav. kõlb- matu hinnat. alla 10 palli	I sorti %	Täiendavad märkused ja või vead
		I sorti		II sorti				
		13	12-13	11-12	10-11			
Läänemaa	2 519	338	2 081	89	10	1	96,0	
Agapää	15	—	6	9	—	—	40,0	2 tn., 12 palli, vee % 17,6 5 „ 11 „ „ „ 16,7; 17,4: Seisnud maitse
Emmaste	69	20	39	10	—	—	85,5	ebap., õline maitse
Kasari ept.	180	19	161	—	—	—	100	
Kivi-Vigala	187	30	157	—	—	—	100	
Kullamaa ept.	223	18	205	—	—	—	100	
Kõrgesaare	9	—	9	—	—	—	100	
Lihula	240	—	231	9	—	—	96,3	3 tn. 12 palli vee % 16,1 õline maitse
Lähtru-Martna ept.	110	13	77	20	—	—	81,8	10 tn. 11 palli vee % 16,8 ebap. hapu
Lääne-Nigula	200	—	200	—	—	—	100	2 tn. 12 palli vee % 16,3
Massu	338	39	287	12	—	—	96,4	10 tn., 13 palli, vee % 16,4 õline maitse
Mihkli	34	8	26	—	—	—	100	
Märjamaa ept.	145	—	134	11	—	—	92,4	õline maitse, tugev sool
Paadremaa	187	116	71	—	—	—	100	
Parila ept.	44	—	44	—	—	—	100	
Piirsalu	29	—	29	—	—	—	100	10 tn. 12 palli vee % 16,4
Räägo ept.	65	—	59	6	—	—	90,8	seisnud maitse
Sinalepa	14	—	11	3	—	—	78,6	5 tn. 12 palli vee % 17,3 seisn. maitse
Sipa	87	19	68	—	—	—	100	6 tn. 12 palli vee % 16,3
Taebla ept.	5	—	—	4	—	1	—	ebapuhas hapu, seisn. ebap. ja metalli m. metalline maitse
Valgu	12	—	6	—	6	—	50,0	
Varbla	164	17	147	—	—	—	100	
Velise ept.	28	—	24	—	4	—	100	metalli maitse
Võhma-Vanamõis- sa ept.	134	39	90	5	—	—	96,3	seisnud maitse
Saaremaa	1 458	227	1199	25	6	1	97,8	
Karja	43	—	43	—	—	—	100	
Laadjala	20	—	8	12	—	—	40,0	seisnud maitse
Maasi	24	—	20	4	—	—	83,3	ebapuhas hapu
Muhu	158	92	66	—	—	—	100	
Mustjala	27	—	11	9	6	1	40,7	ebap., käärinud hapu, seisnud, ebap. maitse
Pihtla	66	—	66	—	—	—	100	
Põide	514	66	448	—	—	—	100	
Salme	61	8	53	—	—	—	100	
Sõrve	82	16	66	—	—	—	100	
Torgu	129	—	129	—	—	—	100	
Tõlluste	44	—	44	—	—	—	100	
Valjala	290	45	245	—	—	—	100	10 tn., 12,5 palli vee % 16,3
Pärnumaa	4284	632	3415	221	13	3	94,5	
Abja-Paluoja	105	13	92	—	—	—	100	
Abja-Sarja	56	—	56	—	—	—	100	

Piimatalituse nimetus	Kontrolliks esitatud tünnid	selest pallide järgi tünnid				Väljav. kõlb- matu hinnat. alla 10 palli	I sorti %	Täiendavad märkused ja või vead
		I sorti		II sorti				
		13	12-13	11-12	10-11			
Aesoo-Hakkaja . . .	52	10	42	—	—	—	100	
Are	109	26	83	—	—	—	100	
Audru-Lindi . . .	76	20	56	—	—	—	100	
Häädemeeste . . .	44	—	44	—	—	—	100	
Jäärja	59	12	41	6	—	—	89,8	6 tn. 11 palli vee %16,2
Kabli ept.	72	27	39	6	—	—	91,7	seisnud maitse rasvane, seisnud maitse
Kadjaste	—	—	—	—	—	—	—	
Kaisma	158	54	104	—	—	—	100	
Kamali	66	24	42	—	—	—	100	
Kastna	70	7	63	—	—	—	100	
Koonga	195	18	177	—	—	—	100	4 tn. 12 palli vee % 16,4
Laiksaare	29	—	26	3	—	—	89,7	seisnud maitse
Lelle-Hiiekõnnu .	9	—	6	—	—	3	66,7	vana lõhn ja maitse
„ -Lokuta	102	9	93	—	—	—	100	
Löppe	158	28	130	—	—	—	100	
Mädara	—	—	—	—	—	—	—	
Penuja	90	18	63	9	—	—	90,0	liig kollane, värvi maitse
Polli-Peraküla . .	34	5	29	—	—	—	100	
Pärnu	150	8	142	—	—	—	100	
Pärnu ept.	98	—	90	8	—	—	91,8	õline maitse
Pärnu-Jakobi . . .	277	52	225	—	—	—	100	8 tn. 12 palli vee % 16,2
Pöögli	120	37	71	12	—	—	90,0	seisnud lõhn ja maitse
Riisa	26	—	26	—	—	—	100	13 tn. 12 palli, vee % 16,4 ja 16,1
Saapaküla	35	6	29	—	—	—	100	
Seli	151	—	87	64	—	—	57,6	ebap. hapu, ebap. maitse
Sikana	31	9	17	—	5	—	83,9	2 jagu, värvi täpid sees
Sindi ept.	75	9	66	—	—	—	100	
Sinejärve	88	8	80	—	—	—	100	
Suigu-Tammiste . .	69	—	67	2	—	—	97,1	õline maitse
Surju	123	16	103	4	—	—	96,7	seisnud maitse
Suurejõe	145	21	124	—	—	—	100	
Särghaua	7	—	—	7	—	—	—	seisnud lõhn ja maitse õline ja seisnud maitse
Taali-Niidaste . .	23	—	23	—	—	—	100	
Tahkuranna	39	—	39	—	—	—	100	
Talli	85	—	85	—	—	—	100	
Talli II	11	—	6	2	3	—	54,5	seisnud maitse, sulamata sool, õline maitse, lahtine vesi, tugev sool
Tori-Jõesuu	75	21	54	—	—	—	100	
Tori-Ore	67	52	15	—	—	—	100	
„ -Selja	114	40	74	—	—	—	100	
Tõhela	129	—	129	—	—	—	100	
Tõstamaa	90	9	81	—	—	—	100	
Uue-Kariste	46	—	42	4	—	—	91,3	seisnud maitse
Uulu	71	50	21	—	—	—	100	
Vahenurme	55	—	55	—	—	—	100	

Piimatalituse nimetus	Kontrolliks esitatud tünni	sellest pallide järgi tünni					I sorti %	Täiendavad märkused ja või vead
		I sorti		II sorti		Väljav. kõlb- matu hinnat. alla 10 palli		
		13	12-13	11-12	10-11			
Vana-Vändra . . .	192	—	151	41	—	—	78,6	ebapuhas hapu, eba- puhas maitse
Voltveti	120	15	88	17	—	—	85,8	lähtine vesi, 3 tn. — 12 palli — vee % 17,0
Vändra-Massu . . .	102	—	91	6	5	—	89,2	ebapuhas hapu, eba- puhas maitse
„ -Rahnoja . . .	42	—	42	—	—	—	100	
„ -Vihtra	71	8	63	—	—	—	100	
Võlla-Kihlepa . . .	73	—	43	30	—	—	58,9	ebapuhas hapu, eba- puhas lõhn ja maitse
Viljandimaa . . .	5 239	949	3 994	249	41	6	94,4	
Adavere	76	—	76	—	—	—	100	
Aidu	57	—	57	—	—	—	100	6 tn. 12 palli vee % 16,1
Annamõisa ept. . .	69	17	52	—	—	—	100	
Imavere	284	179	105	—	—	—	100	
Kaarli	49	—	43	—	—	6	87,8	metalli ja vana maitse
Kaavere	57	7	50	—	—	—	100	
Kabala-Kurla . . .	122	17	105	—	—	—	100	
Kablaküla	23	—	23	—	—	—	100	
Kalmetu	67	8	59	—	—	—	100	
Kamari	57	—	57	—	—	—	100	tugev sool
Kildu	37	—	31	6	—	—	83,8	4 tn. 12 palli vee % 16,6 seisn. lõhn ja maitse
Kolga-Jaani	204	30	174	—	—	—	100	tugev sool
Kärstna	189	29	160	—	—	—	100	
Kõo-Arusaare . . .	128	31	97	—	—	—	100	4 tn. 12 palli vee % 16,3
„ -Venevere ept. .	82	—	82	—	—	—	100	
Lahavere	39	—	39	—	—	—	100	
Loodi	98	26	72	—	—	—	100	
Lustivere	212	138	74	—	—	—	100	15 tn., 12 palli, vee % 17,5 ja 16,1, 16 tn., 13 palli, vee % 16,1 ja 16,2
Lätkalo-Lalsi . . .	59	7	52	—	—	—	100	
Mustla ept.	26	—	26	—	—	—	100	6 tn. 12 palli vee % 16,1
Nurmekunda	114	6	108	—	—	—	100	
Oiu	167	47	120	—	—	—	100	
Ollepa ept.	72	37	31	4	—	—	94,4	seisnud maitse, 6 tn. 12 palli vee % 16,3
Olustvere-Tääksi .	153	8	145	—	—	—	100	17 tn. 12 palli vee % 17,3; 16,5
Pajusi-Kalana . . .	—	—	—	—	—	—	—	
„ -Paala	73	20	53	—	—	—	100	7 tn. 12 palli vee % 16,4
Pilistvere	155	44	111	—	—	—	100	
Puiatu	59	7	52	—	—	—	100	7 tn. 13 palli vee % 16,2
Põltsamaa	288	97	191	—	—	—	100	
Rutikvere	72	—	72	—	—	—	100	tugev sool
Suure-Jaani	157	31	126	—	—	—	100	
„ -Kõpu	194	37	124	17	16	—	83,0	metalli maitse
Sürgavere	116	—	106	10	—	—	91,4	ebapuhas maitse
Tapiku	56	7	49	—	—	—	100	

Piimataltuse nimetus	Kontrolliks esitatud tünni	sellest pallide järgi tünni				Valjav. kolb- no tünnat, alla 10 palli	I sordi %	Täiendavad märkused ja või vead
		I sorti		II sorti				
		13	12-13	11-12	10-11			
Tarvastu	275	18	196	61	—	—	77,8	seisn. metalli m.
„ -Mõnnaste	111	—	70	28	13	—	63,1	õline maitse, määride joon sees 6 tn. 11 palli vee % 16,1, 3 tn. 12 palli vee % 16,5
Umbusi	135	15	84	26	10	—	73,3	ebapuhas hapu, ebapuhas maitse 11 tn. 12 palli vee % 17,5 ja 16,1 7 tn. 11, palli vee % 16,1
Uue-Võidu	52	—	43	7	2	—	82,7	ebapuhas maitse
Uusna	90	—	90	—	—	—	100	
Vastemõisa	196	21	175	—	—	—	100	
Viljandi	353	20	333	—	—	—	100	
Villevere	86	10	76	—	—	—	100	8 tn. 12 p. vee % 16,3
Võhma	240	—	150	90	—	—	62,5	õline maitse, ebapuhas hapu
Õisu ept.	90	35	55	—	—	—	100	
Tartumaa	4 753	767	3 835	122	18	11	96,8	
Aakre	50	10	40	—	—	—	100	
Ahja	77	—	77	—	—	—	100	7 tn. 12 palli vee % 16,1
Avinurme	25	—	3	8	14	—	12,0	ebap. hapu, seisnud maitse ebap. lõhn ja maitse
Elistvere	56	—	48	—	—	8	85,7	ebap. maitse
Elva	169	45	124	—	—	—	100	
Härjanurme	118	15	103	—	—	—	100	
Jõgeva	210	59	121	30	—	—	85,7	ebapuhas maitse
Kaarepere	169	36	133	—	—	—	100	
Kantküla	104	17	87	—	—	—	100	
Kavastu	106	15	91	—	—	—	100	
Alatskivi	130	10	120	—	—	—	100	
Kodijärve	107	15	92	—	—	—	100	
Kokora	83	8	59	16	—	—	80,7	õline maitse
Kungla	26	—	19	—	4	3	73,1	ebap. hapu, seisnud m., valge, vana maitse
Kuremaa ept.	33	—	33	—	—	—	100	6 tn. 12 p. vee % 16,5
Kääpa	30	—	25	5	—	—	83,3	ebap. hapu
Laeva	89	12	77	—	—	—	100	1 tn. 13 palli vee % 16,4
Laiuse	163	28	135	—	—	—	100	
Laius-Tähkvere	149	—	149	—	—	—	100	
Leedimäe	92	15	77	—	—	—	100	3 tn. 12 palli vee % 16,5
Maarja-Magdal.	115	30	85	—	—	—	100	
Meeksi	28	—	24	4	—	—	85,7	ebap. hapu, seisnud m.
Mäksa	96	15	81	—	—	—	100	8 tn. 12 palli vee % 16,1
Nõo	109	9	82	18	—	—	83,5	värvi täpid sees
Otepää	171	44	127	—	—	—	100	
Pala	77	—	77	—	—	—	100	
Palamuse	279	63	208	8	—	—	97,1	seisnud maitse
Piknurme	36	—	36	—	—	—	100	
Puhja	98	10	74	14	—	—	85,7	õline maitse
Puurmanni	220	88	132	—	—	—	100	

Piimatalituse nimetus	Kontrolliks esitatud tünni	selest pallide järgi tünni					I sordi %	Täiendavad märkused ja või vead
		I sorti		II sorti		Väljav. kõlb- matu hinnat. alla 10 palli		
		13	12-13	11-12	10-11			
Ranna-Kadrina	109	26	83	—	—	—	100	6 tn. 12 palli vee % 16,3
Rannu	143	44	99	—	—	—	100	
Rasina	41	7	34	—	—	—	100	
Ruskavere	97	—	97	—	—	—	100	
Rõngu	134	—	134	—	—	—	100	
Saadjärve	19	—	14	5	—	—	73,7	ebap. maitse
Saare	50	8	42	—	—	—	100	
Soojamaa	12	—	10	2	—	—	83,3	seisnud maitse
Tammistu-Luunja	15	—	15	—	—	—	100	
Tartu	49	—	49	—	—	—	100	
Tartu-Roela	78	6	72	—	—	—	100	
Torma-Visusi	125	—	118	7	—	—	94,4	2 jagu, seisn. maitse
Ulvi	56	—	56	—	—	—	100	
Vaimastvere	71	—	66	5	—	—	93,0	ebap. maitse, 12 tn. — 12 palli — vee % 16,2 ja 16,4
„ -Koit	81	24	57	—	—	—	100	
Vana-Kuuste	137	52	85	—	—	—	100	
Vara	30	—	30	—	—	—	100	
Varbevere	158	16	142	—	—	—	100	3 tn. 12 palli vee % 16,5
Vastse-Kuuste	28	—	28	—	—	—	100	
Vidriku	99	40	59	—	—	—	100	
Voldi	6	—	6	—	—	—	100	
Võrumaa	2907	642	2215	50	—	—	98,3	
Kahkva	95	—	87	8	—	—	91,6	ebap. hapu
Kanepi	200	90	110	—	—	—	100	10 tn. 13 palli vee % 16,3
Kikkaoja	208	27	181	—	—	—	100	
Koiola	56	6	50	—	—	—	100	
Krabi	109	—	109	—	—	—	100	
Kärgula	69	—	64	5	—	—	92,8	seisnud maitse
Kõlleste-Kioma	62	6	47	9	—	—	85,5	õline ja ebap. maitse
Leevaku	88	16	72	—	—	—	100	
Lindora	89	—	89	—	—	—	100	
Linnamäe	31	—	31	—	—	—	100	
Luutsniku	114	63	51	—	—	—	100	
Misso	84	—	78	6	—	—	92,9	seisnud maitse
Mõniste	162	60	102	—	—	—	100	
Noorits-Metsküla	92	25	67	—	—	—	100	6 tn. 12 palli vee % 16,2
Räpina-Linte	149	50	99	—	—	—	100	14 tn. 12 palli määrdunud sisepakkimise tõttu väljav. keelatud
„ -Võhandu	125	59	66	—	—	—	100	
Rõuge	171	52	119	—	—	—	100	9 tn. 12 palli vee % 16,4
Sänna	48	—	48	—	—	—	100	
Sõmerpalu	56	15	41	—	—	—	100	
Tamme	123	49	74	—	—	—	100	
Uue-Antsla	212	61	151	—	—	—	100	
Vaabina	91	—	78	13	—	—	85,7	seisnud maitse

Piimatalituse nimetus	Kontrolliks esitatud tünni	sellest pallide järgi tünni					I sorti %	Täiendavad märkused ja või vead
		I sorti		II sorti		Väljav. kõlb- matu hinnat. alla 10 palli		
		13	12-13	11-12	10-11			
Vastseliina	305	46	259	—	—	—	100	
Veriora	—	—	—	—	—	—	—	
Viitina	49	7	42	—	—	—	100	
Väimela	119	10	100	9	—	—	92,4	õline maitse
Valgamaa	1 855	508	1 289	55	—	3	96,9	
Helme	473	130	314	29	—	—	93,9	seisn. maitse, kirju, laht. vesi, õline maitse
Jõgeveste	45	—	45	—	—	—	100	6 tn. 12 palli vee % 16,3
Kaagjärve	41	—	34	4	—	3	82,9	seisnud ja vana maitse 2 jagu
Karula	264	62	202	—	—	—	100	
Kuigatsi	297	95	202	—	—	—	100	
Laatre	266	86	180	—	—	—	100	
Leebiku	148	30	118	—	—	—	100	
Restu	247	78	147	22	—	—	91,1	ebap. hapu
Võime	74	27	47	—	—	—	100	
Petserimaa . . .	83	—	75	8	—	—	90,4	
Lugi :	—	—	—	—	—	—	—	
Meremäe	83	—	75	8	—	—	90,4	ebap. maitse
Juuni 1936	32 626,5	5327	25931,5	1218	124	26	95,8	
„ 1935	26 487,5	2702	23071,5	634	41	39	97,3	